

První univerzity si mohou samy akreditovat programy

Universitas.cz, 1.8.2018

Tři české vysoké školy – Univerzita Karlova, Masarykova univerzita a Univerzita Palackého – už si mohou samy akreditovat studijní programy. Čtvrtá, Univerzita Pardubice, čeká na vyjádření akreditačního úřadu. Dalších sedm škol o takzvanou institucionální akreditaci zažádalo. Kdo chce tuto možnost mít, musí mít například rozvinutou mezinárodní spolupráci nebo ustavit vnitřní hodnotící komisi. Univerzity, které tuto akreditaci získaly, nabídnou sdružené studium dvou oborů napříč fakultami.

Co je institucionální akreditace

Národní akreditační úřad pro vysoké školství (NAÚ), který akredituje, tedy schvaluje studijní programy univerzit, může udělit vysoké škole institucionální akreditaci pro oblast nebo oblasti vzdělávání; univerzita si pak může programy schvalovat sama

vysoká škola si musí ustanovit Radu pro vnitřní hodnocení, která sestává z jejich vlastních učitelů, zástupců studentů i externích učitelů; tato rada umožňuje udělovat akreditace programů

institucionální akreditace se vysoké škole standardně uděluje na dobu 10 let, pak se musí obnovit

původně se změna oborů měla kromě budoucích uchazečů o studium týkat i vysokoškoláků, kteří budou v době změny uprostřed svého studia; to změnila úprava zákona, díky které mohou dostudovat obor, který začali

jako první získala institucionální akreditaci letos v březnu Univerzita Karlova, dále po ní Masarykova univerzita a Univerzita Palackého. Univerzita Pardubice v době přípravy článku očekává vyjádření NAÚ; zažádáno mají Česká zemědělská univerzita, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ostravská univerzita, Slezská univerzita v Opavě, Vysoká škola ekonomická v Praze, Univerzita Hradec Králové a Vysoké učení technické v Brně

Univerzita Karlova, Masarykova univerzita a Univerzita Palackého si nyní mohou samy akreditovat studijní programy. Od Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství (NAÚ) získaly tyto školy takzvanou institucionální akreditaci, díky které si samy schvalují programy, jež vyučují, a také ručí za jejich kvalitu. Jako čtvrtá zažádala už v lednu Univerzita Pardubice, která ukončila v červenci akreditační řízení a čeká na vyjádření NAÚ.

Podle škol to pak v praxi znamená, že univerzity a jejich fakulty zlepšily hodnocení vlastní výuky až na úroveň jednotlivých předmětů, zavedly systém hodnocení akademických pracovníků nebo zřídily i nový univerzitní orgán – Radu pro vnitřní hodnocení, která dohlíží na kvalitu a schvalování jednotlivých studijních programů.

Nový fenomén, kdy vysoká škola již není s výukou závislá na razítku od NAÚ, ale také má za své programy a jejich kvalitu plnou zodpovědnost, se rychle šíří a zájem mezi školami je velký. Požádáno již má dalších sedm vysokých škol: pražská VŠE, Ostravská univerzita, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Univerzita Hradec Králové, Česká zemědělská univerzita, Slezská univerzita v Opavě a Vysoké učení technické v Brně. (Stav k 23. 7. 2018 – pozn. red.)

Největší problém: doktorské studium

„Školy jsou dobře připraveny a posílají kvalitně připravené žádosti o institucionální akreditaci,“ říká předseda NAÚ Stanislav Labík. „Protože nedílnou součástí projednávání žádostí jsou návštěvy jednotlivých univerzit a jejich pracovišť, případné problematické body máme možnost přímo projednat s vedením školy, fakult, akademických senátů nebo se studenty,“ popisuje. O tom, že jsou školy dobře připravené, svědčí i fakt, že všem dosud projednaným žádostem NAÚ z významné části vyhověl.

„Největší problémy ovšem zatím vidíme v žádostech o institucionální akreditaci doktorského studia v některých oblastech vzdělávání, kde je problém s krátkou dobou realizace, dále v nedostatečném pokrytí dominantní části oblasti vzdělávání, v nepostačující vědecké činnosti nebo mezinárodní spolupráci,“ dodává předseda NAÚ.

Velkým zájmem univerzit příliš zaskočený není. „Jen jsme občas překvapeni, o kolik oblastí vzdělávání a typů studia univerzity žádají. A z dosavadního průběhu projednávání žádostí velkých tradičních univerzit bych si nedovolil vyvozovat, že stejně hladký bude i další průběh projednávání institucionálních akreditací. Spíše bych očekával v budoucnosti větší problémy,“ myslí si Labík.

Přísná vnitřní komise

Institucionální akreditace, kdy je škola sama sobě soudcem, co může vyučovat a jak, ale podle škol nevedla k rozvolnění pravidel pro akreditaci studijních programů. Naopak. Celý proces je přísnější. Školy vytvořily své rady pro vnitřní hodnocení, ve kterých jsou například bývalí prorektoři, učitelé z fakult, členové akademického senátu, zástupci studentů, ale i učitelé z jiných univerzit.

Přečtěte si: Sněmovna schválila úpravu vysokoškolského zákona. Akreditace se prodlužují o 5 let

„Tato rada se chová velmi kolegiálně drsně a velmi nemilosrdně poskytuje zpětnou vazbu ostatním studijním programům,“ popisuje rektor Masarykovy univerzity Mikuláš Bek. Ukázalo se prý, že to je způsob diskuse, který dodává debatě mnohem větší tvrdost a upřímnost, než to bylo na půdě akreditační komise v minulosti. „Nikdy jsem nezažil tak ostrou debatu jako na vnitřní akreditační komisi, která se navíc vede tvář v tvář, ne jen na papíře. U jednoho stolu sedí garanti a děkani a poslouchají od svých kolegů z univerzity přímé výtky. Že třeba zakrývají pravdu, co je ve skutečnosti špatně a co musí na výuce změnit. To je podle mě velmi očištný proces,“ pochvaluje si Bek.

Novinka: Sdružené studium

Jako první získala institucionální akreditaci letos v březnu pražská Univerzita Karlova, a to pro všech třiatdvacet oblastí. Už na podzim 2016 udělala rozsáhlou revizi všech studijních programů a oborů a jednotlivé fakulty připravily návrhy nových studijních programů. Zhruba třetinu škola nabídne studentům už od akademického roku 2019/20.

„Již na podzim 2017 připravila Univerzita Karlova systém takzvaného sdruženého studia jakožto nástupce dosavadního modelu dvouoborového studia, kdy vedle společného základu studuje student rovnocenné penzum předmětů z obou studijních programů,“ říká mluvčí školy Václav Hájek.

Institucionální akreditaci získala letos v květnu i Masarykova univerzita, která nyní může sama akreditovat studijní programy pro všech třiatdvacet oblastí, které vyučuje, a též

zavádí sdružené studium dvou oborů současně napříč fakultami. V praxi to znamená, že například student, který chce studovat filologii, protože ho od malička zajímá, a zároveň ví, že bez znalosti informatiky se dnes u žádného zaměstnavatele neuchytí, už nemusí mezi obory volit. Od podzimu letošního roku by mohl studovat obojí a na konci mít i obojí na diplomu.

Na Masarykově univerzitě také dospěli k závěru, že je jejich studijní nabídka zejména na bakalářské úrovni pro dnešní uchazeče příliš složitá a nepřehledná. Proto univerzita zpřehledňuje studijní programy: z původních 600 je zredukovala na 400, které nabídne už v přijímacím řízení pro rok 2019/20. Specializaci si studenti nebudou muset volit už v prvním ročníku bakaláře, ten bude více obecný. První rok se budou moci rozkoukat a teprve pak si zvolí specializaci, která je láká nejvíce.

Možnost sama si akreditovat programy už má i Univerzita Palackého v Olomouci. „V této chvíli je jisté, že jsme obdrželi institucionální akreditaci pro jednadvacet z dvaadvaceti požadovaných oblastí vzdělávání, což lze hodnotit jako velice uspokojivý výsledek,“ říká prorektorka Hana Marešová.

Z pohledu studenta bude princip sdruženého studia pravděpodobně největší novinkou. „Sdružené studium považujeme za nástroj mnohem větší flexibility univerzity, chceme nabídku rozšířit i napříč fakultami. V dnešní globalizované digitální společnosti není možné uspět pouze s přísně zacíleným zaměřením. Kromě oboru samotného je potřebné zvládnout řadu další kompetencí, například na výborné úrovni alespoň jeden světový jazyk, umět ovládat digitální technologie nebo je v řadě případů i programovat,“ upozorňuje Marešová.

Zdroj: <https://www.universitas.cz/aktuality/1312-prvni-univerzity-si-mohou-samy-akreditovat-programy>
<https://www.universitas.cz/aktuality/1312-prvni-univerzity-si-mohou-samy-akreditovat-programy>